

Otuz Üçüncü Söz, Altıncı Pencere'de geçen "ulvi tabaka", "süfli tabaka", "zahir ve batin duygular" tabirlerini açıklar mısınız?

"Kâinatın ulvî ve süflî tabakatındaki bütün âlemler, ayrı ayrı lisanla birtek neticeyi, yani birtek Sâni-i Hakîmin rububiyetini gösteriyorlar. *Şöyle ki:*"

"Nasıl göklerde -hattâ kozmoğrafyanın itirafıyla dahi- gayet büyük neticeler için gayet muntazam hareketler, bir Kadîr-i Zülcelâlin vücud ve vahdetini ve kemâl i rububiyetini gösterir."(1)

"**Ulvi ve süfli**" kavramları nispi kavramlar olup nispet edildiği şeye göre mana kazanırlar. Yer yüzüne nispetle uzay ve sema ulvi bir tabaka olurken, cennet ve onun semasına nispetle süfli bir tabaka olur.

Kur'an insanlara ve dolayısı ile de insanların meskeni olan dünyaya nispeten hitap ettiği için, ulvi tabakalar başta dünyanın hava tabakası sonra uzay, sonra semanın yedi daireleri, daha sonra cennetin seması, arş ve kürsi gibi âlemler ulvi tabaka kapsamına giriyorlar. Süfli tabakalarda yerin kendisi ve katmanlarına işaret ediyor denilebilir.

İnsanın **zahir** ve **batın** olmak üzere iki sınıf duyguları vardır. **Zahir duygular**, ekseri olarak şehadet alemi denilen maddi ve cismani aleme bakıyor. **Batını duygular ise**, ekseri olarak gaybi denilen ahiret âlemlerine bakıyor ve oralar ile irtibat halindedir.

Havass-ı hamse-i zahirî: Göz, kulak, burun, doku, dil olmak üzere beş duyudan oluşur. Bu duyuların her birisi bir aleme açılan pencere gibidir. İnsan bu pencereler ile o âlemleri seyrederek. Mesela göz görüntüler âlemine, kulak ise sesler âlemine açılan pencerelerdir.

Havass-ı hamse-i bâtına: Akıl, kalp, ruh, vicdan, latife olmak üzere beş iç duyudan oluşur. Bu duyularda tıpkı zahiri duyular gibi manevi ve gaybi âlemlere açılan birer pencereler hükmündedirler. Ruh âlem-i erhava, kalp Allah'ın sonsuz cemaline, akıl manalar âlemine açılan birer pencerelerdir.

Bunların dışında daha farkında olmadığımız veya idrak edemediğimiz çok duygu ve latifeler de vardır.

(1) bk. [Sözler, Otuz Üçüncü Söz, Altıncı Pencere.](#)